

XV.

Betræknng

over

Forflag til Lov om nogle forandrede Bestemmelser for Borger- og Almue-
skolevæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg.)

Det Udvalg, Folkethinget har nedsat for at tage det ovennævnte Lovforflag under nærmere Overvejelse, har eenstemmigt været af den Formening, at det i sin Heelhed burde tilraades. Man har ingenlunde overseet, at dette Forflags Ophjælpelse til Lov er saare langt fra at tilfredsstille de Fordringer, der maae stilles til vort Almueskolevæsen, efter det Trin af statsborgerlig Berettigelse, paa hvilket Almuen nu for Tiden staaer, men man har erkjendt, at dette Maal ikke paa eengang lader sig opnaae, og man har erkjendt, at det første, der maae gøres, naar man i Fremtiden stiller større Fordringer til Lærerne, er at tilbyde dem en saadan økonomisk Stilling, at dygtige Mænd kunne attraae den. Man har derhos holdt sig forviisjet om, at Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet vil lade sig det være magtpaaliggende, ad Administrationens Veie at bringe et større Liv og en friere Bevægelse ind i selve Skoleunderviisningen, end de fra en tidligere Tid bibeholdte ydre Baand og Stranker hidtil have gjort muligt. Man har saaledes stolet paa, at Evangen til Brug af visse bestemte Skolebøger, for Ex. Valles Lærebog, snart vil ophøre, saa at Beboerne og Læreren inden visse ikke for snevne Grændser selv kunne vælge de Bøger, hvorefter der skal undervises; at den for den barnlige Aand saa sløvende og nedtrykkende Udenadslæren snart vil blive opgivet, at overhovedet Religionsunderviisningen ikke, som hidtil, vil blive offret en usforholdsmæssig stor Deel af den hele Skoletid, men at Underviisning i de Kundskaber,

der ere nødvendige for Enhver som Verdensborger og Statsborger, vil træde frem i et ligeligere Forhold. Endelig har man erkjendt, at der allerede ved Udkastet er gjort en god Begyndelse til at give Communerne den afgjørende Indflydelse paa Almueskolens Stilling og Vilkaar, uden hvilken Skolen ikke vil kunne vente den fornødne Understøttelse og Anerkjendelse fra Befolkningens Side.

Udvalget har dernæst, ved Lovudkastets Prøvelse i sine Enkeltheder, havt stadigt for Øie saavel at yde Skolelærerne den Forbedring i deres økonomiske Stilling som andre Hensyn tillade, som at fjerne fra dem Alt, hvad der ikke synes vel forenelig med deres Stilling, som Lærere, og ved Siden heraf har det søgt at indvinde i forffjellig Retning for Communerne den større Grad af Myndighed over disse Forhold, uden hvilken de ikke med Rette kunne paalægges de forøgede Byrder, der ville blive en Følge af Loven. De væsentligste Forflag, Udvalget efter denne Prøvelse skal tillade sig at fremsætte, skal det nu kortelig motivere, forbeholdende sig mundtlig at begrunde de mindre indgribende.

§ 1 paabyder en ny Skolestue indrettet eller en ny Skole oprettet, naar Børneantallet i en Skole er større end 90, dog saaledes at vedkommende Ministerium kan bevilge en Udsættelse dermed, naar Antallet ikke overstiger 120, og det er i Motiverne anført til Begrundelse heraf, at Børneantallet kan paa Grund